

Jean-Yves Prat • Denis Retournard

SNOEIEN

- van A tot Z -

DELTA

Voorbericht van de uitgever

De verschillende soorten bomen en heesters die in dit boek opgenomen zijn, komen het meeste voor in onze tuinen. De soorten die niet vermeld zijn in dit boek moeten niet specifiek gesnoeid worden (raadpleeg de inleidende pagina's over snoeien, in het begin van dit boek, om deze soorten te onderhouden).

Originele titel: *L'abc de la taille* (Jean-Yves Prat & Denis Retournard)

© Éditions Rustica, Paris, France, MCMXCIX.

All rights reserved.

© Zuidnederlandse Uitgeverij N.V.,

Vluchtenburgstraat 7, B-2630 Aartselaar, België, MMXX.

Alle rechten voorbehouden.

Deze uitgave door: Deltas, België-Nederland.

Nederlandse vertaling: Hans Hendrixx

D-MMXX-0001-206

NUR 424

Inhoud

VOORWOORD	7	LAURIERBOOM	126
SNOEIEN IS EEN NOODZAAK	9	LAURIERKERS	130
ENTEN OM TE VERMEERDEREN	17	LAVENDEL	133
SNOEIEN VAN BOMEN EN HEESTERS SOORT PER SOORT		MAGNOLIA	135
AALBESSENSTRUIK	22	NOTELAAR	137
ABRIKOZENBOOM	25	OLEANDER	141
AMANDELBOOM	33	OLIJFWILG	143
AMANDELBOOMPJE	35	PALMBOOM OF BUKSBOOM	146
APPELBOOM	37	PERENBOOM	150
BLAUWEREGEN	53	PEROVSKIA	167
BOERENJASMIJN	57	PERZIKBOOM	169
BOOMPLOEN	59	PRUIMENBOOM	177
BRAAM	63	RANONKELSTRUIK	180
BRUIDSBLOEM	64	RODE RIBES	182
CAMELIA	66	RODODENDRON	184
CEANOTHUS	70	ROZENSTRUIK	186
CHINEES KLOKJE	72	SERING	196
CLEMATIS	74	SNEEUWBAL	200
DRUIVELAAR	76	SNEEUWBES	202
DWERGKWEË	83	SPIREA: LENTESPIREA	204
DWERGMISPEL	85	SPIREA: ZOMERSPIREA	206
EIK	88	STRUIKKAMPERFOELIE	208
ESCALLONIA	90	TAMME KASTANJE	210
ESDOORN	93	TREURWILG	211
FRAMBOZENSTRUIK	97	TROMPETKLIMMER	213
GEWONE HAZELAAR	99	TUINKAMPERFOELIE	215
HAAGLIGUSTER	100	VIJGENBOOM	217
HERTSHOOI	103	VLINDERSTRUIK	218
HIBISCUS OF ALTHEASTRUIK	105	VUURDOORN	220
HORTENSIA	109	WEIGELIA	224
JAPANSE AUCUBA	111	WILDE WINGERD	226
JAPANSE AZALEA	113	WITTE KORNOELJE	228
KARDINAALSMUTS	115	ZOETE SINAASAPPEL	230
KERSENBOOM	118	ZUURBES	232
KRUISBESSENSTRUIK	122	WOORDENLIJST	235
LAURIERBLADIGE SNEEUWBAL	123	REGISTER	237

Voorwoord

Regelmatig onderhoud van bomen en van struiken gebeurt noodzakelijkerwijs door het snoeien. De snoei vindt plaats op elk moment van het plantenleven: bij het planten, tijdens de groei, om de productie van bloemen en vruchten te stimuleren, om ze te verjongen... Niet iedere soort vergt een jaarlijkse tussenkomst, maar toch dienen ze regelmatig, soms elke drie, vijf of tien jaar verzorgd te worden. Anders gaan ze een ongecontroleerde groei vertonen, nemen ze snel te veel plaats in en worden ze improductief. De dorre, dode takken zijn des te meer zwakke punten waarlangs ziekten en parasieten binnendringen: het is heilzaam voor de boom of de struik wanneer deze takken verwijderd worden.

Wij willen u gidsen door iedere soort, met illustraties van iedere handeling, om af te snijden wat nodig is, op de plaats waar het nodig is en op het meest geschikte ogenblik. Deze gedetailleerde gids wil zelfs het snoeien van fruitbomen voor iedereen mogelijk maken.

Bovendien hebben we informatie bijgevoegd over enten, de meest gebruikte voortplantingswijze voor fruitbomen – minder voor bomen en sierheesters – volgens hetzelfde principe van nauwkeurige illustraties waarbij de verschillende handelingen stap voor stap worden getoond. Enkel de eenvoudigste entingsmethoden werden behandeld, om u succes te garanderen (of tenminste bijna!).

Voor iedere voorgestelde soort vindt u ook de wetenschappelijke benaming en een kort overzicht over de teelt (plaatsing, zon) en de decoratieve aspecten (vorm, hoogte, gebladerte, bloeitijd, vruchtvorming).

Snoeien is een noodzaak

De rol van snoeien

Snoeien moedigt de pas geplante boom of heester aan om beter te groeien, zorgt ervoor dat de vertakking gestimuleerd wordt en dat een ouder wordende boom of heester een tweede jeugd kent.

Een goede groei bij het planten verzekeren

Snoeien tijdens de beplanting heeft tot doel de vertakking van de wortels (wanneer het gaat om een boom of een heester met naakte wortels), en van de takken aan te moedigen: het is de garantie dat de planten in uw tuin opnieuw gaan groeien. De werkwijze verschilt al naargelang het soort boom of heester waarmee u te maken hebt: een bladverliezende boom of heester met naakte wortels, een plant met groenblijvende bladeren met een kluit of in een bak.

BLADVERLIEZENDE BOOM: TAKKEN EN WORTELS IN EVENWICHT BRENGEN

De bladverliezende bomen of heesters met naakte wortels moeten geplant worden tussen november en maart. Het snoeien tijdens het planten betreft dan zowel de takken als de wortels. Het uittrekken van de plant om ze te verkopen heeft de wortels gedeeltelijk misvormd. Daar-

om kunt u het best de wortels tijdens de beplanting met enkele centimeters verkorten. Dit bevordert de vorming van talrijke kleine wortels, de haarwortels, die ervoor zorgen dat de plant goed gevoed wordt en stevig in de bodem verankerd zit. Verwijder ook zieke, beschadigde of dode (verdroogde) wortels. Snijd ook dode of gebroken takken af tijdens het planten. Kort de overgebleven takken met ongeveer één derde van hun lengte in, waarbij u de algemene vorm respecteert en waarbij u een evenwicht creëert tussen de hoeveelheid wortels en takken.

BOOM MET KLUIT OF IN BAK: EEN LICHT SNOEI

Een boom of heester met groenblijvend gebladerte, geleverd met een kluit, wordt bij voorkeur geplant in de lente, in maart. Een boom in een bak kan geplant worden op elk moment van het jaar. Verminder de hoeveelheid takken zodanig dat deze overeenkomt met de hoeveelheid kluit. Verwijder dunne en beschadigde takken. Wanneer het gaat om heesters met bloemen die in een bak geleverd worden, snoeit u ze beter niet wanneer u ze voor of tijdens de bloeitijd plant. Wacht tot de bloemen afvallen om tussenbeide te komen en voer dan de eerste snoei uit.

De snoei is een zeer belangrijke handeling voor bomen en heesters in onze tuin. Goed snoeien bevordert immers de groei van de beplanting, geeft aan de plant een harmonieuze vorm en heeft een gunstige invloed op de bloei en de fruitvorming voor fruitbomen of -heesters. Snoeien gebeurt vanaf het planten van het jonge groen en gaat het hele leven lang door.

Een jonge boom of heester vormgeven

Laat het merendeel van sierheesters zich op natuurlijke wijze ontwikkelen. Probeer door het snoeien enkel de natuurlijke groei van de boom te accentueren; u zult zo de natuur helpen met het uitdunnen van het dode bos. Vormsnoei is in het algemeen niet nodig voor sierheesters, enkel voor heesters op stengel (hibiscus, bijvoorbeeld). De snoei is van korte duur en vindt gedurende één à twee jaar plaats. Tijdens deze fase is het vooral van belang een sterke heester te verkrijgen zonder rekening te houden met de bloei. De lente, en de maand maart in het bijzonder, is het meest geschikte seizoen om deze snoei uit te voeren.

Tijdens de eerste levensjaren van een jonge fruitboom worden de stam en de takken gevormd, in één woord de gesteltakken. Daar de boom alleen groeit, zonder tussenkomst van de mens, neemt hij van nature een stamvorm aan zodat hij vrijstaand kan staan. Men kan de boom leiden en snoeien zodat hij een bijzondere vorm aanneemt, van de ene kant om zijn plaatsruimte te verminderen, van de andere kant om de boom te beschermen tegen voorjaarsvorst (voornamelijk de abrikozenboom en de perzikboom): een grote vorm (halfstam, spilvormig of bekervormig); een vlakke vorm (palmet, snoer) voor fruitbomen; of een struikgewasachtige vorm voor bomen geleid op jong hout (eik). U kunt ofwel een ouder exemplaar kopen dat zich reeds gevormd heeft, ofwel koopt u een jonge plant die één jaar geënt is en die u zelf vormgeeft in uw tuin. Men spreekt dan over vormsnoei. U moet trachten een stam te vinden die goed

recht en stevig is. U moet ook letten op de verdeling van de gesteltakken in de ruimte door hun aantal te beperken. Dit vergt veel geduld, aangezien men de gesteltakken langzaam moet laten lengen opdat ze het vertrekpunt zullen worden voor talrijke vertakkingen die vruchten zullen dragen, het vruchthout. Deze snoei gebeurt in de winter, buiten de vorstperiodes, tijdens de plantenrust.

Een boom of een struik onderhouden

Indien u nooit een boom of een struik snoeit, zal deze veel plaats gaan innemen. De talrijke takken zullen zorgen voor een dicht en verward takwerk, de takken in het midden van de boom zullen weinig licht en zuurstof krijgen, hetgeen de deur opent voor parasieten en ziektes. Waterloten, sterke, steriele takjes (niet vrucht dragend) zullen zich ontwikkelen en een grote hoeveelheid plantensap tot zich nemen, waardoor ze de vorm van de boom uit evenwicht brengen. Onderhoudssnoei heeft dus twee doelen: de vegetatie in goede gezondheid houden, en een harmonieuze vorm behouden.

OM DE GEZONDHEID VAN DE BOMEN TE BEWAREN

Het is beter te voorkomen dan te genezen: de meeste ziekten kunnen vermeden worden door regelmatige zorgen. Talrijke ziekten ontwikkelen zich gemakkelijker op beschadigde takken, die ze aantasten dankzij een wond aan de schors. Van daaruit kunnen ze zich verspreiden naar de gezonde delen. Alle gebroken takken of takken waarvan de schors beschadigd is, moeten dus afgesneden worden tot aan het gezonde gedeelte.

Bodemtypes

Meestal plaatst men een zure bodem tegenover een kalkhoudende bodem, al naargelang de zuurgraad van de bodem. Deze wordt gekenmerkt door een chemische maat, de pH. In een zure bodem varieert de pH tussen 4,5 en 6,5; in een kalkbodem bedraagt de waarde meer dan 7,5, de neutrale pH bedraagt 7. In de handel zijn makkelijk te gebruiken analysekits verkrijgbaar waarmee men de zuurgraad van de bodem kan bepalen.

Een lichte bodem laat zich gemakkelijk bewerken: hij blijft niet aan de spade kleven, zelfs niet wanneer de aarde vochtig is. Een dergelijke bodem is doorlaatbaar, want hij laat het water tot helemaal in de bodem doordringen.

Een kleiachtige bodem houdt het water vast. In de winter kunnen er echte plassen ontstaan. Een dergelijke bodem blijft aan het gereedschap kleven en is bijgevolg moeilijk te bewerken.

Een rijke bodem bevat veel organisch materiaal, humus, dat nodig is voor de voeding van de planten. Hij is te herkennen aan zijn donkere kleur.

Een verse bodem behoudt steeds een zekere graad van vochtigheid in de zomer, zelfs bij droog weer.

Een goede bodem moet dus niet alleen veel humus bevatten (en bijgevolg donker van kleur zijn), maar ook vers en doorlaatbaar zijn.